

**A MAGYAR TURIZMUS RT. TÁJÉKOZTATÓJA
A HÓNAP KÜLDÖ ORSZÁGA RENDEZVÉNYSOROZAT KÍNAI
PREZENTÁCIÓJÁHOZ
2006. JANUÁR 24.**

ÁLTALÁNOS INFORMÁCIÓK

Kína több mint négyezer éves folyamatos államisággal rendelkező ország. Kezdetei az i.e. XXI-XVI. századig nyúlnak vissza. A központosított, egységes Kínai Birodalom léte a Qin dinasztától (i.e. 221-206) számítható. Az egymást követő dinasztiák alatt Kína az ipari forradalom koráig a világ legfejlettebb államai közé tartozott. A XIX. század közepére azonban súlyos belső válságba került, elmaradottá vált. Az 1840-es években megkezdődött a nyugati hatalmak gyarmatosítása, és az ország félgymarmati státuszba került. A XX. század elejére kibontakozott polgári fejlődés elvezetett a Szun Jat-szen vezette 1911-es polgári forradalomhoz, s kikiáltották a Kínai Köztársaságot. A két világháború közötti kínai történelem meghatározója a Kuomintang (KMT - Nemzeti Párt) és a Kínai Kommunista Párt (KKP) küzdelme, valamint a japán agresszió elleni harc volt. A II. Világháborúban Kína jelentős japán erőt kötött le, hozzájárult a szövetségesek győzelméhez. A háború végére felszámolta félgymarmati függését, helyreállította nemzeti szuverenitását, s a győztes antifasiszta koalíció tagjaként, nagyhatalmi státuszban, az ENSZ Biztonsági Tanács egyik állandó tagjaként került ki a világtérre. 1947-ben kiújult a polgárháború, amelyben a KMT vereséget szenvedett, a Csang Kaj-sek vezette kormányzat és hadserege nagyrészt felbomlott, illetve Tajvanra menekült.

A Kínai Népköztársaság (KNK) 1949. október 1-én alakult meg. 1954-58 között megkezdődött az ország nagymértékű iparosítása és a szocializmusra való áttérés. 1958-59-ben Mao Ce-tung koncepciója alapján "Nagy Ugrást" kíséreltek meg, majd rövid konszolidációs időszak után éles hatalmi harc indult a vezetésben, amely a „Kulturális Forradalomban” öltött testet (1966-76). Mao halálát (1976) követően Teng Hsziao-ping vezetésével kezdődtek meg a piaci irányú reformok, megindult a külföld felé való nyitás és a modernizációs politika (1979).

A KNK 1950-53-ban egymillió hadsereggel vett részt a Koreai Háborúban. 1964-ben drasztikusan megromlott a viszony az addigi fő szövetséggel, a Szovjetunióval. Az 1960-as évek maoista külpolitikáját az 1970-es évek elejétől egyre pragmatikusabb, önálló irányvonal váltotta fel. Az 1960-as évektől önálló nukleáris erővel rendelkező KNK fokozatosan normalizálta

kapcsolatait a világ országainak döntő többségével, 1971-ben helyreállította ENSZ-tagságát és a BT-beli állandó tagságát. Ma 167 országgal áll diplomáciai kapcsolatban.

Az ország 4 központi fennhatóságú városból, 5 nemzetiségi autonóm területből és - Tajvannal együtt - 23 tartományból, vagyis közigazgatásilag 32 tartományi jogú egységből áll. A tartományi jogú egységek közül Tibet lakosság száma a legkisebb (2,5 millió), 4 tartomány lakosság száma nem éri el a 10 milliót, a többi tartomány lakossága pedig 15-120 millió fős közötti. 1984 decemberében a Kínai Népköztársaság megállapodást írt alá Nagy-Britanniával arról, hogy Kína 1997. július 1-től helyreállítja szuverenitását Hongkong fölött. A megállapodásban Kína kötelezettséget vállalt arra, hogy a visszacsatolás után Hongkong további 50 éven át megőrizheti sokévtizedes társadalmi berendezkedését és viszonylagos belső önállóságát. Az „egy ország - két (társadalmi) rendszer” formulának megfelelően, Hongkong Különleges Közigazgatású Terület (Hong Kong SAR) néven magas fokú autonómiát élvez. Lakosainak száma 6,87 millió fős, 95%-ban kínai (han). A korábbi portugál gyarmat, Makaó 1999. december 20. óta a Kínai Népköztársaság Különleges Közigazgatású Területe. Hong Konggal azonos autonómiával bír. Lakossága kb. 450 ezer fős, 95%-ban kínai (han) nemzetiségű. A Kínai Népköztársaság kormánya Tajvant Kína integráns részének, egyik tartományának tekinti. A sziget lakossága 23 millió fős, amelynek 98%-a kínai (han) nemzetiségű.

Kína lakossága meghaladja az 1,3 milliárd főt. A lakosság növekedése évente 14-15 millió fős, a növekedési ráta 1,145%. Az átlagos népsűrűség 110 fős/km², a lakosság megoszlása egyenetlen: a keleti tengerparti vidék, a nagy folyók völgye és Dél-Kína sűrűn lakott, míg a belső területeken alacsony a népsűrűség, Tibetben például csak 2 fős/km². A városi lakosság aránya meghaladja a 35%-ot. Az ország lakosságának 92%-a kínai (han) nemzetiségű, az 55 nemzeti kisebbség aránya 8%, összlétszáma viszont megközelíti a 100 millió főt. A külföldön élő, kínai vagy kínai származású népesség száma az 1990-es évek végén - becslések szerint, Tajvan lakossága nélkül - meghaladta az 55 millió főt.

A KÍNAI GAZDASÁG JELLEMZOI

Kína gazdasága az elmúlt években **dinamikus növekedést** mutatott: amíg 1997-től a világ éves átlagos GDP növekedése 3% volt, addig Kínában ez az érték meghaladta a 8%-ot. A legfontosabb globális folyamatnak a különböző világgazdasági fórumok jelenleg éppen Kína felemelkedését nevezik. 2004-ben a kínai **gazdaság teljesítménye** 9,5%-kal bővült. A GDP 52,9%-át az ipar, 33,3%-át a szolgáltatások és 13,8%-át a mezőgazdaság adta. Az ipari termelés 16,7%-kal nőtt. A húzóágazat, az elektronikai- és távközlési berendezéseket gyártó szektor

eladásai 28%-kal nőtték. A **külkereskedelmi** forgalom meghaladta a 1100 milliárd USD-t, s ezzel Kína a világ harmadik legnagyobb kereskedő országává vált. A külkereskedelemnek a GDP-hez viszonyított magas, 70%-os aránya a kínai gazdaságnak a világgazdasággal való egyre erősebb összefonódását, s egyben a kínai export viszonylag nagy import hányadát és kis hozzáadott értékét jelzi.

A 2004. évi túlfutott gazdasági növekedés és a GDP 43%-át kitevő befektetési arány visszafogására a kormány makrogazdasági intézkedésekkel tett kísérletet. Kína 2004-ben 60,6 milliárd USD (+15%) **külföldi tokét** vonzott, a kínai vállalatok 2004. évi külföldi befektetései 27%-kal bővültek és érték a 3,6 milliárd USD-t. A hivatalosan regisztrált városi munkanélküliség 4,4%-kal szinten maradt.

Az EU bővítése révén Kína legnagyobb külkereskedelmi partnere az EU lett (összforgalom 18%-a). A legnagyobb exportpiac az USA (az összexport 21%-a), a legnagyobb importforrás Japán maradt (az összimport 16,9%-a). Kína és a közép-európai térség országainak kapcsolatai általában javultak, ami részben a régió EU integrációjának eredménye.

Kína – Hu elnök 2004. júniusi látogatásával – kijelölte az ország **regionális kapcsolatépítésének fő relációit**: Lengyelország, Magyarország és Románia. Míg Csehország esetében olykor bilaterális politikai (Tibet, Tajvan) problémák terhelik a kapcsolatokat a többi ország, méreteinél fogva, kevésbé fontos partner Kína számára. Ezzel együtt a régió valamennyi országa kiemelt gazdasági partnerként kezeli Kínát, és a kínai pozíciókért regionális verseny folyik.

KÍNAI-MAGYAR KAPCSOLATOK

Magyarország és Kína 1990-ben kereskedelmi egyezményt írt alá, amellyel bevezetésre került a szabaddevizás elszámolás, valamint a legnagyobb kedvezményes elbánás. 1997-ben – az európai országok közül elsőként – piacra jutási megállapodást kötöttünk, s ezzel hozzájárultunk ahhoz, hogy a KNK a WTO Kereskedelmi Világszervezet tagjává válhasson.

2004-ben Magyarországnak Ázsiában Kína, míg Kínának Közép-Kelet-Európában Magyarország a **legnagyobb kereskedelmi partnerévé** vált. 2004-ben hazánkban a kínai import 2,87 milliárd USD-t, az export 390 millió USD-t tett ki. 2005. január-májusban a magyar export 133 millió USD volt, ami 35%-os csökkenés 2004 hasonló időszakához képest. Ezzel szemben a Magyarországra irányuló kínai export 1,59 milliárd USD-t tett ki, amely csaknem háromszoros növekedés az előző év azonos időszakához képest. Magyarországon mintegy 3000 kínai alapítású cég működik. Ezek túlnyomó többsége ruha- és cipokereskedelemmel foglalkozó kisvállalat,

illetve étterem, ám több nagy kínai külkereskedelmi vállalat is létesített irodát Magyarországon. A magyarországi kínai működőtoke befektetések értéke kb. 120 millió USD.

2002 végén Kína Magyarországot is felvette a kínai turisták számára szervezett, csoportos keretek közötti utazást lehetővé tevő, ún. **engedélyezett turisztikai célországok** (ADS) listájára¹. Magyarország ezzel - Németország, Görögország, Málta és Törökország után - Európában az elsők között kapta meg a lehetőséget a kínai turisták fogadására. 2004. szeptember 1-től a magyar-kínai ADS utaztatás is az EU-Kína ADS szándéknyilatkozat szerint folyik. A kínai beutazó turizmus a magyar-kínai ADS megállapodás alkalmazását követően érezhetően felgyorsult.

Az Air China 2003-ban nyitotta meg budapesti képviseleti irodáját, amely a bécsi mellett a második a régióban. 2004. augusztus 2-án a Malév és a Hainan Airlines közös üzemeltetésével megindult a **közvetlen járat** Budapest és Peking között. A Hainan Airlines érdeklődött a Malév privatizációja iránt is, de a számára kedvezőtlen EU szabályozás miatt végül is nem vett részt a privatizációs pályázaton. Jelenleg a közép-kelet-európai térségből csak Bécsnek, illetve heti egyszer Bukarestnek van közvetlen légi összeköttetése Kínával. Ez nem elégíti ki az igényeket, ami azt eredményezi, hogy az utazások nyugat-európai átszállással történnek. A létező Budapest-Peking légi járat támogatása, fenntartása kiemelt magyar érdek.

A vízumügyintézésben és a marketingmunkában is előrelépés történt, a megállapodás keretében utazó kínaiak vízumkérelmét általában gyorsan, 3-5 nap alatt bírálják el. Az első kínai ADS turistacsoport 2004. január 21-én érkezett hazánkba. 2004. december 31-ig mintegy 3800, 2005 novemberig 6900 ADS vízum került kiadásra.

További információ:

Magyar Turizmus Rt., Piac- és Termékelemzési Iroda

1012 Budapest, Vérmező út 4.

telefon: 06-1/488 8710

fax: 06-1/488 8711

e-mail: kutatas@itthon.hu

honlap: www.itthon.hu > Szakmai oldalak > Piacutatók és Turizmus Bulletin

¹ Kínában az utazásszervezés általában rendkívül ellenőrzött keretek között folyik, kiutaztatással csak az államilag erre feljogosított utazási irodák foglalkozhatnak és csak az ún. államilag jóváhagyott célországokba szervezhetnek csoportos turistautakat. A kínai jóváhagyott célország státusz (ADS - Authorized Destination Status) teszi lehetővé egy ország számára a kínai turisztikai csoportok fogadását. Az ADS-t a kínai hatóságok az 1990-es évek második felétől elsősorban délkelet-ázsiai országoknak ítelték meg. Az elmúlt években azonban egyre több ország, köztük európaiak is kaptak ADS-t. A Kína és az Európai Unió közötti szervezett turistacsoportok utaztatásáról szóló szándéknyilatkozat 2004. szeptember 1-én lépett hatályba.